

Gordon Thomas

DUȘMANI VECHI, AMENINȚĂRI NOI

Istoria secretă a Mossad-ului
din 2000 până în prezent

Traducere din limba engleză de
Gabriela Mitrovici
Prefață de Cristian Troncotă

Prefață

Lumea serviciilor secrete este o altă lume, ceva total diferit de ceea ce oamenii obișnuiți cunosc, percep sau ar putea înțelege. Este o lume a inițiaților, care, prin cei ce dețin funcții la vârful structurilor instituționale, așa-numiții „securocrați” – după expresia specialiștilor americani – alături de marii bancheri, directorii marilor trusturi de presă, șefii din armată și din justiție, stau la originea celor mai importante decizii care au legătură cu procesele și fenomenele petrecute în istoria modernă a omenirii. Structurile de putere ale statelor și modul lor de funcționare au cunoscut transformări cruciale în ultimul secol. În același timp cu ele s-au transformat și serviciile secrete. În acest domeniu strategic se investesc sume enorme și se produc la fel de mulți bani, au loc evenimente care pot schimba soarta lumii și de care instituțiile respective nu sunt străine. Există și o întrebare pe care și-o pun sau ar trebui să și-o pună mulți dintre cei în stare să răspundă: statul deține serviciul secret sau serviciul secret deține statul? La ea ne provoacă să reflectăm și autorul cărții de față.

Gordon Thomas, căci despre el este vorba, cunoscut scriitor și jurnalist de investigație, care a lăsat posterității o operă formată din nu mai puțin de 54 de cărți traduse în 16 limbi, alături de multe alte articole, majoritatea dedicate frontului secret, ne spune că, „în lumea serviciilor secrete, se fac afaceri de 100 de miliarde de dolari pe an”, iar pentru ele lucrează peste „1 milion de oameni”.

Editura Corint a mai publicat în 2019 o lucrare semnată de reputatul autor britanic, născut în Țara Galilor, intitulată *Binecuvântați*

fie spionii. Istoria secretă a Mossad-ului de la origini până în 1999. Aceeași editură are acum inspirația de a publica o altă carte a lui Gordon Thomas, mai mult ca sigur, printre ultimele elaborate până în 2017, înainte de a trece la cele veșnice. Textul este inedit pentru literatura de specialitate din România și, de fapt, continuă istoria Mossad-ului de la anul 2000 până în zilele noastre. Sub titlul *Dușmani vechi, amenințări noi*, ni se oferă o adevărată cronică a frontului secret, a fascinantei lumi a serviciilor secrete într-o perioadă plină de evenimente, ciocniri de interese, războaie de tot felul (hibride, clasice, informaționale, informatice, geodezice, biologice etc., dar mai ales contra terorismului), de eforturi de realizare a unei noi ordini mondiale, ceea ce presupune reconfigurări ale centrelor de putere și noi aranjamente pentru securitatea globală. În centrul acestora, autorul, care dispune de un covârșitor volum de informații, de cele mai multe ori inedite, obținute nu numai din propriile investigații, ci și din dialogul cu o serie de personalități din conducerea mai tuturor serviciilor secrete ale marilor puteri (CIA, MI6, SIC, BND, DST, SVR etc.), așază în centru instituția pe care a analizat-o din toate punctele de vedere, de la origini și până la ultimele evenimente petrecute pe arena internațională – Mossad-ul, celebrul serviciu de spionaj al Israelului. O instituție de temut pentru dușmanii Israelului, dar admirată și respectată nu numai de evreii din toate colțurile lumii, ci și de toți actorii relevanți din domeniul relațiilor internaționale. Isser Harel, primul șef al Mossad-ului din perioada 1948–1952, spunea că, „pentru noi, evreii, spionajul este o problemă de supraviețuire”. Un alt fost șef al instituției, Efraim Halevy, din perioada 1998–2002, spunea cu toată convingerea că „diplomația este arta posibilului, iar spionajul este meșteșugul imposibilului”. Istoria Israelului demonstrează din plin că acest stat și cetățenii lui au avut capacitatea supremă de a se apăra în orice condiții.

Într-adevăr, de la constituirea statului modern al evreilor, Israel (14 mai 1948), și până în prezent, Mossad-ul a avut și, probabil, va avea și pe viitor o contribuție fundamentală la apărarea

cetățenilor israelieni, a statului, a fiecărei bucăți de pământ pe care aceștia o locuiesc și care consideră că le aparține. În același timp, instituția a contribuit enorm, prin informațiile furnizate altor servicii secrete cu care colaborează în baza principiului modern „*intelligence* inter-agenții”, și la dejucarea multor atentate teroriste din diverse colțuri ale lumii, care se puteau solda cu importante pierderi de vieți omenești și pagube materiale ori culturale imposibil de recuperat.

Așa s-a întâmplat, bunăoară, în 2005, când, pe baza informațiilor furnizate de *katsa* (agenții operativi ai Mossad-ului), serviciile secrete franceze au putut dejuca un atentat terorist la Paris, prin care se urmărea nici mai mult, nici mai puțin decât să se deturneze un avion de linie care transporta pasageri pentru a-l îndrepta spre celebrul Turn Eiffel, unul dintre simbolurile culturii moderne din Orașul Luminilor. Tot serviciile secrete din Hexagon au beneficiat de informații livrate de Mossad care le-au ajutat să dejoace o tentativă de asasinat la adresa președintelui Franței, Jacques Chirac. Mai mult, Mossad-ul avea informații precise despre faptul că, în Franța, Al-Qaeda dispunea de 35 000 de susținători, mulți fiind convertiți la islam. Un număr asemănător de simpatizanți islamiști ai aceleiași organizații teroriste se afla și pe teritoriul R.F. Germania, mare parte în orașul-port Hamburg. Evident că BND, serviciul secret german, a fost pus în gardă, Mossad-ul fiind capabil să ofere și alte detalii care puteau duce la descoperirea acțiunilor teroriste puse la cale pe teritoriul german.

Beneficiari au fost însă și britanicii. Mossad-ul a oferit atât MI6 (serviciul de spionaj), cât și MI5 (serviciul de informații și securitate internă al Marii Britanii) informații care au dus la prevenirea unor atentate cu bombă la Londra sau în alte orașe din insulă. Cele din 7 iulie 2005 nu au putut fi stopate „din lipsă de fonduri și personal”, după cum avea să menționeze într-un raport șefa de atunci a MI5, Eliza Manningham-Buller. Orice colaborare este de neconceput pe frontul secret fără încredere, iar încrederea nu se cumpără, dar nici nu se obține gratuit, ci se dobândește doar prin

acribie profesională. Așa se explică și faptul că, între serviciile secrete israeliene și cele franceze, germane, britanice, există deja o colaborare foarte solidă și eficientă, cu rezultate benefice pentru cei care fac parte din comunitatea europeană de *intelligence*.

Meir Dagan, fostul șef al Mossad-ului între 2002 și 2011, unul dintre personajele principale ale acestei lucrări, susținea că „diplomații culeg laurii publici. Noi, Mossad-ul, avem satisfacția lucrului bine făcut”. Personal, ținea legătura directă cu peste 100 de șefi ai serviciilor secrete din întreaga lume. Spionajul israelian este condus de un șef, numit *memune*, un fel de „primul între egali”. Deasupra lui nu mai există decât Dumnezeu, Yahve, pentru că, în lumea serviciilor secrete, după cum ne asigură același Meir Dagan, „nu există un șef suprem al tuturor spionilor”.

Deși Israelul nu face parte din NATO, serviciile sale secrete colaborează cu mai toate instituțiile similare din Blocul Nord-Atlantic. Singurul lucru care le apropie sunt, fără îndoială, valorile democrației, nevoia de securitate reciprocă într-o lume plină de riscuri, pericole, amenințări și agresiuni de toate tipurile, ce țin de domeniul securității și apărării.

Eficiența Mossad-ului nu este o simplă legendă, ci o realitate și mai ales o certitudine istorică. Instituția are nu mai puțin de 24 de centre în întreaga lume, dispune de un institut specializat în cercetări biologice pentru a face față unui eventual război chimic, biologic sau bacteriologic. După prăbușirea regimurilor comuniste totalitare din Europa Central-Estică, Mossad-ul i-a angajat pe majoritatea specialiștilor din fostul KGB (serviciul de securitate sovietic) și fostul Stasi (serviciul de securitate al R.D. Germane), folosindu-i în laboratoarele în care se fabricau și se testau armele chimice și biologice. Instituția este renumită însă și pentru Departamentul de război psihologic, în care lucrează mii de specialiști bine plătiți, recrutați din toate colțurile lumii. Produsele lor pot crea conflicte între dușmanii Israelului, pot preveni conflicte în care sunt angajate interese ale statului israelian și, nu în ultimul rând, pot influența un public-țintă pentru a-l îndrepta, pe el și pe

liderii lui politici, spre o anumită decizie, evident favorabilă Israelului. Specialiștii de la etajul al șaselea al clădirii Mossad-ului de la Tel Aviv sunt analiști, psihologi, behavioriști și planificatori, iar produsele lor de *intelligence* ajung pe masa factorilor de decizie din instituțiile statului. Pe baza lor se iau deciziile cele mai importante în interesul statului israelian și al comunităților evreiești din toată lumea.

Laboratoare de cercetări în domeniul armelor biologice se întâlnesc la toate marile puteri. Mossad-ul este nevoit să urmărească cu atenție această problemă, astfel încât o asemenea armă să nu încapă pe mâinile unor teroriști care ar putea să o folosească împotriva Israelului. Nu de alta, dar pe frontispiciul clădirii Ministerului de Externe de la Teheran stă scrisă inscripția „Israelul trebuie să ardă”, în timp ce mulți predicatori din diferite moschei ale lumii îi îndeamnă pe tinerii islamiști radicalizați să-și îndrepte acțiunile contra Israelului și intereselor comunităților evreiești. Iată și motivul pentru care Mossad-ul nu stă pe gânduri și reacționează prin „lovituri preventive” imediat ce intră în posesia unor informații certe despre astfel de intenții. Au fost și cazuri în care *kidon*-ii, asasinii Mossad-ului, au folosit, pentru eliminarea a 12 teroriști, „droguri letale” care nu pot fi depistate.

Cum reușește serviciul israelian de spionaj să culegă informații atât de sensibile aflăm tot din paginile acestei lucrări. Mulți dintre reprezentanții mai vechi ai instituției au rămas convinși că „tehnologia singură nu poate dezvălui planuri secrete”. Deși nu subestimează rolul tehnologiei moderne în obținerea informațiilor ori eficiența filajului electronic cu ajutorul sateliților, Mossad-ul continuă să pună accent pe *humint* (sursele umane secrete, agenții-informatori) – mijlocul tradițional utilizat încă de la apariția spionajului în istoria omenirii. Cei mai renumiți sunt *sayanim*-ii (voluntarii), asemănători cu *honorable citizens* din tradiția franceză, adică cei responsabili și foarte sensibili la problemele comunității din care fac parte. Doar în capitala britanică, Mossad-ul dispune de 5 000 de astfel de surse

umane de informare. Se află răspândiți peste tot în lume, în special acolo unde se acumulează tensiuni și probleme de securitate pentru Israel. Sunt considerați „ochii și urechile Israelului”, fiind recrutați din rândul negustorilor, al proprietarilor de clădiri și terenuri ori al practicanților unor profesii liberale: avocați, profesori, ingineri, arhitecți, constructori etc., în general oameni care lucrează cu un public cât mai larg, dispunând astfel de posibilități informative. La fel s-a procedat cu infiltrările și cu crearea de contacte la vârf ori în mediul diplomatic din așa-zisa Lume a Treia. În lumea bună a spionajului și contraspionajului, se spune că „rețeaua de informatori a Mossad-ului din Orientul Mijlociu și Africa nu are rival”.

Mossad-ul a colaborat și cu temutul SIC (Serviciul de Informații al Chinei), condus, la un moment dat, de Qiao Shi, fostul șef suprem al instituțiilor de securitate, justiție și apărare a cetățenilor din R.P. Chineză. La 5 mai 2004, 100 de specialiști israelieni și chinezi au fost mobilizați pentru a realiza „jaful fără precedent” de la Los Alamos, localitate în care armata SUA își conservă secretele și în care se află National Laboratory, centrul de cercetări în domeniul armelor nucleare. Gordon Thomas ne spune textual că, „după modul impecabil și profesionist în care s-a desfășurat misiunea de la Los Alamos (sustragerea unei documentații secrete cu aplicabilitate în tehnologia nucleară – n.n., C.T.), Mossad-ul a început să considere SIC singurul serviciu secret aflat pe picior de egalitate cu el”. Și toate acestea în ciuda faptului că prim-ministrul Israelului, Ariel Sharon, declara obsesiv pe toate canalele mediatice că „Israelul nu spionează SUA”. Cu toate acestea, SUA rămân cel mai mare prieten, investitor și susținător al intereselor comunităților evreiești de pretutindeni.

După dictonul „ucide sau vei fi ucis”, *kidon*-ii, nu mai puțini de 60, dintre care opt femei, au făcut instituția faimoasă pentru faptul că lichidează orice individ care face rău Israelului și comunității evreiești din întreaga lume. „Ochi pentru ochi și dinte pentru dinte” reprezintă un vechi principiu de drept de care conducerea statului

Israel ține cont în acțiunile încredințate Mossad-ului. La școala Mossad-ului de la Herzliya, din apropiere de Tel Aviv, se pregătesc toți ei care vor avea de îndeplinit misiuni speciale. La această școală se vorbesc, pe lângă idiș, și limba arabă, franceza, engleza, germana, rusa, spaniola, dar și chineza. Identitatea, existența, modul de instruire a *kidon*-ilor sunt secrete de stat. Ei acționează doar la ordinul prim-ministrului și în urma unor analize profunde realizate de cele mai înalte foruri de conducere ale statului. Sunt prea multe acțiunile speciale reușite pentru a le înșirui în acest spațiu, dar cititorii vor lua la cunoștință despre toate acestea pe parcursul lecturii. Voi menționa doar un mic amănunt, se pare esențial în activitatea de combatere a terorismului. Mossad-ul nu ezită să utilizeze orice procedeu contraterorist, dar mai ales să investească bani în recrutarea și antrenarea *kidon*-ilor, și asta pentru că „un terorist costă cam cât 100 de oameni antrenați să-l prindă”. Așa se face că Mossad-ul îi ucide pe teroriști pe drumul de întoarcere din Afghanistan, acolo unde beneficiază de o instruire specială, sau peste tot în Europa, pe unde îi identifică.

S-a discutat foarte mult în presa internațională despre metodele foarte dure de interogare utilizate în taberele de la Abu Ghraib (Irak) și Guantanamo Bay (Cuba), aflate în administrația Armatei SUA. Aici sunt aduși prizonierii (teroriștii) arestați în diverse țări ca urmare a informațiilor furnizate de serviciile secrete americane și de cele care colaborează cu acestea. Ei bine, Gordon Thomas vine cu informații inedite, care ar putea surprinde pe mulți: „printre anchetatori se aflau și specialiști ai Mossad-ului”, majoritatea experimentați în aplicarea unor metode de anchetă adaptate strict „persoanelor necooperante”. Aceștia aveau acces nestingherit la cei mai importanți prizonieri. După cum se știe, la presiunile opiniei publice exprimate în mass-media de toate categoriile ori prin acțiuni inițiate de ONG-uri, care au dezvăluit informații despre atrocitățile petrecute în aceste închisori, președintele Barack Obama le-a desființat. Iată un gest ce merită tot respectul, făcut de un laureat al Premiului Nobel pentru pace.

Din nefericire, se pare că a rămas una dintre puținele decizii relevante de politică externă luate în cei opt ani petrecuți la Casa Albă în calitate de „cel mai puternic și mai influent om al planetei”.

Ceea ce am reușit să schițăm în rândurile de față reprezintă doar câteva aspecte extrem de interesante, care invită la o profundă meditație și pe care autorul reușește să le prezinte cu argumente, date și informații ce nu pot fi contestate. Ele vin să ne demonstreze încă o dată, dacă mai era nevoie, că pe frontul secret nu există prietenie, ci doar interese, iar legile morale nu sunt funcționale decât în măsura în care se raportează strict tot la interese și la contextele de care acestea depind. Avem în față o carte ce propune o lectură pasionantă și care va stârni, mai mult ca sigur, interesul nu numai al specialiștilor în *intelligence*, al istoricilor, al politologilor ori al celor care fac studii de securitate, ci și al publicului larg iubitor de astfel de lecturi. Prin valoarea ei, ca document-cronică a istoriei pe care am trăit-o în ultimele decenii, cartea se recomandă de la sine, fiind realizată de mâna sigură și talentul unui autor consacrat.

CRISTIAN TRONCOTĂ

Capitolul 6

Contrabanda nucleară pakistaneză

Florile de primăvară din Hindukush înfloriseră de puțin timp când agentul Mossad-ului s-a întâlnit cu informatorul lui pakistanez. Amândoi luptau în linia întâi împotriva terorismului, pentru o cauză comună. Pakistanul era parte a războiului dus de Mossad împotriva terorismului încă de când Al-Qaeda devenise principala grupare teroristă mondială. Recrutarea unor informatori din această țară era o prioritate. Jamal, numele de cod al agentului Mossad-ului, îl întâlnise pe Horaj în prima sa deplasare în regiune în 2001. Jamal l-a ascultat cu atenție pe Horaj când acesta și-a exprimat temerea că Pakistanul va deveni un focar al fanatismului islamic pe care era pregătit să-l combată cu orice preț. La început, Jamal s-a întrebat dacă oferta lui Horaj de a furniza informații Israelului era cu adevărat motivată de dorința acestuia de a reda religiei sale acel caracter respectabil care îi fusese răpit de liderii talibani și de Osama bin Laden. Aceștia, considera el, denaturaseră cuvintele Profetului pentru a provoca ură și teamă. Psihologii Mossad-ului studiaseră însă rapoartele lui Jamal despre trecutul lui Horaj și au decis că acesta putea să le fie de folos. Pakistanul se remarcă prin faptul că administrația de la Washington nu-l trecuse pe lista țărilor care susțineau terorismul. Ba mai mult, după atacurile de la 11 septembrie, țara fusese lăudată în mod frecvent de Condoleezza Rice, care o considera „aliata noastră importantă în lupta împotriva terorismului”. Pe telefonul ei din birou, avea un buton care-i permitea secretarului de stat să-l contacteze

pe președintele pakistanez Pervez Musharraf. Un alt buton îi făcea legătura direct cu președintele George Bush. Dr. Rice, care avea 50 de ani și fusese profesor universitar specializat în Uniunea Sovietică, era principala consilieră a lui Bush în afacerile externe. Astfel, ea îl sfătuisese să ia decizia de a păstra Pakistanul ca partener, alegând să ignore faptul că, din 1989, această țară sprijinise numeroase grupări teroriste din Cașmir în războiul lor împotriva Indiei. Acestea executaseră câteva asasinat în masă pe subcontinent, iar agenții de informații pakistanezi le ajutaseră să aleagă țintele și să planifice acțiunile, inclusiv atacul asupra parlamentului indian din 2001.

Mossad-ul s-a alarmat când Pakistanul și-a dezvoltat propria capacitate nucleară, pe care Musharraf a laudat-o ca pe „agentul nostru neutralizator, care servește la restrângerea influenței Indiei”. La Washington, teama Israelului că Pakistanul avea o armă cu care putea amenința statul evreiesc a fost minimalizată. Un mare număr de agenți ai serviciilor secrete pakistaneze nu erau doar membri ai grupărilor religioase radicale din țară, ci și susținători pătimași ai Al-Qaeda. Oare acea grupare teroristă avea să dobândească, într-o bună zi, mijloacele cu ajutorul cărora să construiască măcar o „bombă murdară” sau chiar o armă nucleară pe deplin funcțională? Era o chestiune dezbătută în mod constant în interiorul Mossad-ului, care l-a trimis din nou pe Jamal într-o lungă călătorie prin râpe înghețate și peste munți învăluiți de nori pentru a ajunge la întâlnire. Îl aștepta informatorul său, Horaj. Plata pe care Horaj o primea de fiecare dată când se întâlnea cu Jamal se poate să fi fost și ea unul dintre factorii care l-au determinat să ajungă încă o dată pe această întindere pustie, aproape de acoperișul lumii.

Acesta era locul în care, într-o iarnă, Alexandru cel Mare își pierduse o întreagă divizie, iar câteva secole mai târziu, aici au pierdut rușii războiul cu mujahedinii din Afghanistan. Și tot aici, pe un vârf de munte acoperit permanent de zăpadă și în crăpăturile adânci dintre stânci, Forțele Speciale americane

au pierdut câțiva dintre cei mai buni oameni în timpul căutării lui Osama bin Laden.

Cea mai avansată tehnologie din lume a fost folosită în acea acțiune. Un satelit hiperspectral, primul de acest gen, a fost poziționat în spațiu, sutele sale de benzi de frecvență fiind menite să reflecte energia emanată de obiectele de la sol pentru a detecta elemente specifice de configurație a terenului cum ar fi stâncile, vegetația, clădirile, peșterile și orice prezență umană. Un alt satelit a folosit „amprente spectrale” pentru a realiza fotografii alb-negru cu o rezoluție de 10 cm pe pixel. Radarul cu apertură sintetică (RAS) a transmis imagini pe timp de noapte, adesea în condiții meteo cumplite. Dronele – avioane fără pilot – au înregistrat în mod constant, la fiecare 24 de ore, de la o altitudine de 20 km, imagini ale unei zone de mărimea Californiei. Mai aproape de pământ, aparatele Predator – alte avioane teleghidate, fără pilot – zburau la o înălțime cuprinsă între 30 m și 7 500 m, transmițând informații despre locurile în care așteptau Forțele Speciale împreună cu elicopterele lor, dotate cu „tehnologie silențioasă”, ceea ce făcea ca apropierea lor să nu fie practic sesizată. Acestea erau înarmate cu rachete AGM-130 care puteau fi direcționate prin radar spre gura tunelurilor în care se putea ascunde Bin Laden. Dar țintele fuseseră puține și depărtate între ele și în nici una nu se aflase cel mai căutat om din lume.

Acum, în primăvara lui 2005, armele-minune ale Americii începuseră să caute în altă parte. Plecarea lor i-a provocat un zâmbet crispat lui Meir Dagan, când a observat că tehnologia încă nu era superioară omului în privința culegerii informațiilor. În Mossad există o vorbă potrivit căreia informațiile sunt tot atât de bune pe cât este sursa. Jamal credea că Horaj era cel mai bun. Jamal nu vorbea fluent doar limba oficială a Pakistanului, urdu, ci și alte câteva dialecte locale. Dar la fel ca toate celelalte lucruri care se știau despre acești doi oameni, dialectul în care discutau era învăluit în secretul absolut de care depindea viața lor. Grupul etnic căruia îi aparținea Horaj – punjab, sindhi, pashtun, baloch

sau mujahir – era cunoscut doar de Jamal și de superiorul său din Direcția de operațiuni. Toate celelalte informații personale, cum ar fi vârsta sau starea civilă, erau și ele secrete. Cel mai bine protejate erau informațiile despre locul în care lucra Horaj și nivelul de acces al acestuia la informații importante pentru Israel. În consecință, niciunul dintre rapoartele sale nu a ajuns în dosarul din arhiva Mossad-ului despre individul ale cărui acțiuni i-au determinat pe cei doi să se reîntâlnească în mod clandestin.

Omul respectiv era cel mai de seamă specialist pakistanez în energie nucleară, Abdul Qadeer Khan. Neavând nimic ieșit din comun sub aspect fizic, lipsa unei înfățișări impunătoare era compensată de un zâmbet cuceritor adresat fiecărei femei care îi atrăgea privirea – și multe i-au atras-o – egalat de o aroganță copleșitoare manifestată față de cei care îndrăzneau să-l provoace. Ajungea ușor la liderii pakistanezi; politicienii mai neînsemnați îi pronunțau numele cu venerație. Cei care refuzau să facă ce le cerea nu mai aveau ce căuta în preajma sa; fostul prim-ministru Benazir Bhutto a recunoscut că, în timpul mandatului său, nici măcar ei nu i s-a permis să viziteze laboratoarele lui Khan. Acolo își folosisse el, în iulie 1976, cunoștințele dobândite în anii de cercetări efectuate în Germania, Belgia și Olanda pentru a înțelege tehnica producerii uraniului îmbogățit necesar fabricării unei bombe atomice. Cu opt ani înainte, după ce India vecină testase propria bombă atomică, Khan a fost numit la conducerea programului nuclear pakistanez.

Mossad-ul a aflat că, în timpul șederii sale în Olanda, pe vremea când lucra în cadrul Laboratorului de Cercetări în Dinamică (FDO), Khan avea acces la uzina URENCO de la Almelo, unde se producea uraniu îmbogățit. Construită în 1970 de Marea Britanie, RFG și Olanda, aceasta furniza uraniu îmbogățit pentru reactoarele nucleare europene. În acest scop, folosea o tehnologie ultrasecretă de centrifugare pentru a separa uraniul-235 fisionabil de uraniul-238, învărtind un amestec al celor doi izotopi cu până la 100 000 de rotații pe minut. Mossad-ul a stabilit că înțelegerea

acestei tehnologii complexe l-a ajutat pe Khan să creeze, în cel mai mare secret, arsenalul nuclear al Pakistanului. După ce a făcut asta, toate ziarele din țară au titrat pe prima pagină: „Denigratorii care au spus SUA că Pakistanul nu va putea produce niciodată bomba știu acum că am reușit.” Pentru milioanele de pakistanezi care-l adora, el a devenit un personaj venerat, geniul care a furnizat mijlocul de a împiedica un atac preventiv din partea Indiei.

În Pakistan, Khan a rămas o figură magică fără pereche, cum nu era, poate, nicio altă persoană din lumea musulmană despre care oamenii citiseră în ziare ori auziseră la radio sau la televizor. Lingușit de cei bogați și celebri, era invitat pe iahturile lor luxoase de pe Riviera Franceză, zburând într-acolo cu avioanele lor private.

Mossad-ul știa însă că personalitatea lui Abdul Qadeer Khan avea o latură mai întunecată și mult mai periculoasă pentru Israel. În timpul uneia dintre scurtele sale călătorii în Europa, un agent al Mossad-ului a reușit să intre în apartamentul lui Khan de la hotel și să-i umble în servietă. Cu un aparat de mărimea unei cutii de chibrituri, agentul a fotografiat documente care au reprezentat prima dovadă concretă a faptului că Abdul Qadeer Khan cumpărase de curând 5 000 de magneți speciali de la o companie de stat din Beijing. Magneții foloseau la accelerarea procesului de îmbogățire a uraniului. Alte documente demonstau că acesta luase legătura și cu alte state care aveau planuri nucleare, în special cu RPD Coreeană, Irak și Iran. În biroul său plin de cărți era un referat întocmit de Școala de Științe Administrative „John F. Kennedy” de la Universitatea Harvard. Lui Khan îi plăcea să le arate vizitatorilor pasajul subliniat de el: „O bombă de zece kilotone este introdusă ilegal în Manhattan și explodează la Gara Grand Central. Aproximativ 500 000 de oameni sunt uciși, iar SUA suferă pierderi economice directe de 1 000 de miliarde de dolari.” Khan închidea cartea cu zgomot și o pune la loc pe raft fără niciun comentariu, știind fără îndoială că realizase pentru Pakistan arma cu care se putea pune în practică un asemenea scenariu îngrozitor. Khan era un geniu rău, fiind motivat nu

doar de lăcomie, ci și de fanatism religios și de dispreț pentru valorile occidentale. Pe măsura că laboratoarele lui deveneau un fel de Mecca la care savanți din țările Lumii a Treia veneau pentru a învăța arta neagră a construirii bombei atomice, Khan a acumulat bogăție și putere. A devenit de asemenea o țintă pentru unitatea *kidon* a Mossad-ului. Aceasta a început procesul lent și meticolos al verificării tuturor informațiilor de care aveau nevoie asasinii săi pentru a alege cel mai eficient mod de a-l ucide.

Mossad-ul se ocupase deja de un savant străin care fusese identificat drept o amenințare, Gerald Bull. Acesta crease, pentru Saddam Hussein, o superarmă capabilă să lanseze rachete nucleare din Irak în Israel. La 20 martie 1990, trei agenți *kidon* l-au executat pe Bull la intrarea în apartamentul său luxos de la Bruxelles. Asasinarea lui Khan era însă mult mai complexă. Era un erou național, iar repercusiunile nu s-ar fi limitat la represaliile directe împotriva Israelului. În timp ce Washingtonul a impus sancțiuni atât asupra Pakistanului, cât și asupra Indiei pentru desfășurarea unor teste nucleare, SUA se opuneau în continuare expansiunii constante a Chinei, astfel încât ar fi condamnat Israelul pentru asasinat. Cu toate acestea, agenților *kidon* li s-a cerut să pregătească mai multe „opțiuni” – cercetarea amănunțită care avea să fie preludivul atentatului împotriva lui Khan. Ari Ben-Menashe, care le ceruse agenților *kidon* să pregătească „opțiunile” pe vremea când lucra în Mossad, i-a spus autorului următoarele: „Ceea ce făceau ei era esențial pentru acel gen de operațiune. Punctul lor de pornire era cunoașterea țintei, a obiceiurilor și a stilului acesteia. Felul în care reacționează la o situație, ce anume o provoacă. Abia după aceea puteau elabora un plan operativ.”

Au fost studiate imaginile cu aparițiile lui Khan la televiziune și în jurnalele de actualități difuzate în cinematografe, precum și nenumăratele sale interviuri și prezentări din presă. Au fost notate numele celor mai apropiați asociați ai săi – alți participanți la programul nuclear, oameni discreți care colaborau direct cu el. Călătoriile făcute în Pakistan, Asia și Europa erau atent urmărite;

se știa care era locul său preferat atunci când zbura cu Pakistan Airways – 3A la clasa întâi – și că alegea de obicei să se cazeze, în capitalele europene, în apartamente de lux. Acolo se întâlnea cu diplomați din China, Iran și Irak. Multe dintre aceste apartamente se aflau deja în computerele agenților *kidon*, astfel încât, dacă ar fi fost necesar să se pună microfoane în ele, ar fi putut să facă acest lucru. Au fost studiate preferințele sale sexuale. Avea predilecție pentru un anumit gen de femeie? Era posibil ca vreunul dintre însoțitorii cu care fusese văzut în public să fie șantajabil?

Profilul lui Abdul Khan a fost creat cu migală pe baza unor informații obținute din diferite surse. Planul includea și recrutarea lui Horaj. El și Jamal s-au reîntâlnit după acea zi importantă de 4 februarie 2004, când Khan a luat loc într-un studio de televiziune din Islamabad, s-a uitat la cameră și a făcut una dintre cele mai șocante mărturisiri din lunga istorie a trădării.

„Sunt singurul responsabil de funcționarea pieței negre internaționale a materialelor destinate fabricării armelor nucleare”, a afirmat el.

Înainte ca națiunea uimită să-și poată reveni după cele dezvăluite, președintele Pakistanului, Pervez Musharraf, îmbrăcat în uniformă de comando – fusese general de armată – a luat locul lui Khan și a anunțat că, deși „am fost șocat de aceste dezvăluiri”, îl va ierta totuși pe Khan, pe care l-a numit „eroul meu” datorită serviciilor aduse Pakistanului. Pretextul era fals. Mossad-ul știa că Musharraf nu-și permitea să-l aducă pe Khan în fața justiției.

În timp ce agenții *kidon* continuau să pregătească terenul pentru o decizie privind asasinarea lui Khan, Meir Dagan și analiștii săi au văzut în confesiunea savantului și în extraordinarul răspuns al lui Musharraf dovada unei uriașe mușamalizări menite să ascundă adevărata dimensiune a complicității Pakistanului în proliferarea armelor nucleare. Era o mușamalizare susținută de manevre politice cinice. Acestea au început când Pakistanul a atras de partea sa China, susținând-o în disputa ei frontalieră cu India. Asta a dus la întărirea relațiilor dintre Islamabad și Beijing.

Cuprins

<i>Prefață</i> de Cristian Troncotă	5
Capitolul 1 – <i>Noi începuturi</i>	13
Capitolul 2 – <i>După Saddam</i>	41
Capitolul 3 – <i>Bancherul lui Dumnezeu, turnătorul și Osama bin Laden</i>	79
Capitolul 4 – <i>Un nou califat al terorii</i>	115
Capitolul 5 – <i>Dușmani vechi, amenințări noi</i>	144
Capitolul 6 – <i>Contrabanda nucleară pakistaneză</i>	172
Capitolul 7 – <i>Rețeaua terorii</i>	197
Capitolul 8 – <i>Înfruntarea dragonului</i>	225
Capitolul 9 – <i>Calcul greșite</i>	266
Capitolul 10 – <i>Un canal secret și rachetele Hezbollah</i>	299
Capitolul 11 – <i>Lupta cu focurile lui Satan</i>	327
Capitolul 12 – <i>Deocamdată</i>	369
Capitolul 13 – <i>Lumea lui Nathan</i>	403
Capitolul 14 – <i>Rămas-bun</i>	432
Capitolul 15 – <i>Spionii au un nou șef</i>	467
Capitolul 16 – <i>Iarna Primăverii Arabe</i>	498
<i>Directorii generali ai Mossad-ului din 2000 până în prezent</i>	532
<i>Glosar de termeni și abrevieri</i>	533
<i>Mic glosar de termeni arabi</i>	538

<i>Alte servicii de informații</i>	540
<i>Notă despre surse</i>	545
<i>Bibliografie selectivă</i>	551
<i>Mulțumiri</i>	555
<i>Index</i>	557